

Ur *Zenit* 31 1971

Göran Djurfeldt, Staffan Lindberg

Indisk kommunism sedan 1967

Med utgångspunkt från Naxalbari-upproret 1967 behandlar Göran Djurfeldt och Staffan Lindberg utvecklingen i Indiens kommunistiska rörelser under tiden därefter. Naxalbari ledde till en splittring av det indiska kommunistpartiet, CPI-M. Författarna analyserar den naxalitiska rörelsens framväxt och fall, liksom erfarenheterna för CPI-M:s del av de folkfront-regeringar partiet ingick i fr.o.m. 1967.

Göran Djurfeldt och Staffan Lindberg har vistats lång tid i Indien och arbetar med en studie av social, ekonomisk och politisk struktur i en indisk by, Thaiyur Panchayat.

I augusti i år tillfångatogs Charu Mazumdar av polisen i Calcutta. Han tillhörde grundarna av, och var den förste partisekreteraren i Communist Party of India (Marxist-Leninist), CPI-ML. Efter några veckor i häkte avled han under dunkla omständigheter. Han var den siste som tillfångatogs av ledarna för Naxalbari-upproret 1967. Detta uppror blev inledningen till vad som kallats den naxalitiska rörelsen, en revolutionär kamp som började i ett bergsdistrikt i Bengalen och som under de följande åren spred sig över stora delar av Bengalen och till andra platser i Indien.

När Charu Mazumdar fängslats förklarade polisen och den borgerliga pressen att nu var naxaliterna krossade. En blodig och grym repression hade nått sitt mål. Många tecken tyder på att pressen har rätt. Den revolutionära rörelse som följde på Naxalbari tycks i stort sett ha ebbat ut vid mitten av 1972. Kvar finns bara splittrade vänsterrevolutionära grupper utan en samlande ledning. Vad har hänt? Har naxaliterna misslyckats? Varför i så fall? Vad var det för fel på deras strategi? Vad kan den indiska vänstern lära av Naxalbari? Finns det några alternativa strategier? Följande anteckningar har inspirerats av Mazumdars död samt av en del dokument och böcker från och om den indiska vänstern sedan 1967.

Naxalbari och naxaliterna

Efter stora framgångar för vänsterpartierna i 1967 års val och efter Kongresspartiets nederlag bildades folkfrontsregeringar — United Front Governments (UF-regeringar) — i två delstater: Väst-Bengalen och Kerala. Det dominerande partiet i dessa fronter var Communist Party of India (Marxist), CPI-M, som bildades 1964 efter splittringen av Communist Party of India, CPI. Medan det senare partiet visat sig vara klart revisionistiskt, var CPI-M det parti som innehöll de revolutionära krafterna. När partiet gick i regeringsställning väckte det därför kraftig opposition i dess vänsterflygel. Många uppfattade det som en revisionistisk linje att bilda regering inom ramen för en borgerlig demokrati. De gick emot partiledningen och förordade i stället väpnad kamp och folkkrig. Med början i Naxalbari startade dessa grupper revolutionära aktioner på landsbygden och i Calcutta.

Bondebefolkningen i Naxalbari är starkt utsugen, dels på de stora téplantagerna där de sysselsätts till låga löner, dels av storgodsägarna som arrenderar ut jord till de jordlösa. Arrendatorerna får lämna ifrån sig större delen av sin skörd som arrende. En kommunistisk bondeorganisation, Kisan Sabha, bildades redan i början av 50-talet. Den växte stadigt under

60-talet. Kampen gick mot en kulmen 1967 då bönderna i sin organisations namn ockuperade jordar, som de stora jordägarna illegalt tillägnat sig. Detta är en vanlig kampform bland Bengalens bönder och ett medel att få till stånd en rättslig prövning av olaga jordinnehav. Men i Naxalbari kom jordockupationen att utvecklas till en bonderevolt. UF-regeringens tillkomst var en bidragande orsak till detta.

Strax före delstatsvalen 1967 frigavs ett stort antal radikaler som tidigare hållits fängslade 'i förebyggande syfte' med stöd av undantagslagar. Bland dem var Kanu Sanyal och Jangal Santhal, ledare för Naxalbari-böndernas Kisan Sabha, maoister och medlemmar i CPI-M:s vänsterflygel. I stället för att, enligt sitt partis instruktioner, börja förbereda de allmänna valen, började de förbereda en väpnad kamp genom att politisera bonderörelsen i Naxalbari. Det exakta händelseförloppet är fortfarande oklart,¹ men det kom till sammanstötningar mellan jordägare och deras betalda hantlangare (s.k. goondas), mellan polis och bönder beväpnade med bågar, spjut, yxor och knivar. Situationen utvecklades så småningom till ett hot mot 'lag och ordning'. Centralregeringen i New Delhi följde utvecklingen. Den har makten att avsätta en delstatsregering och införa presidentstyre om ordningen inte upprätthålls. Den UF-regering, under ledning av CPI-M, som bildades i Väst-Bengalen 1967 var alltså tvungen att ingripa om den ville sitta kvar. På det viset blev Naxalbari också en konfrontation mellan CPI-M:s ledarskap i regeringsställning och dess lokala ledarskap. Regeringen sände jordbruksministern, marxisten Hare Krishna Konar, för att förhandla: Charu Mazumdar vägrar att ge vika. Kanu Sanyal vägrar att träffa honom. CPI-M svarar med att avsätta och utesluta hela sin distriktskommitté. Regeringen upprättar en jordkommission som skall fördela all olagligt besutten jord. Revoltörerna vägrar att vänta medan de byråkratiska kvarnarna maler. De föredrar väpnad aktion på egen hand. I juni 1967, efter fyra månaders revolt, satte UF-regeringen in polis och trupper. 100-tals bönder och ledare arresterades. Revolten undertrycktes. Men ledarskapet varnades i tid och flydde. Naxalbarirevolten var slut, men sprickan i CPI-M var definitiv och naxalitrörelsen hade fötts.

Naxalitrörelsen spred sig i Bengalen. Den inspirerade liknande grupper i Andhra Pradesh, Kerala och andra delstater. Redan 1967 stöddes rörelsen av Kinas kommunistiska parti som i radiokommunikéer och tidningsartiklar meddelade att en sann revolutionär rörelse bildats i Indien. Gnistan hade tänts i Naxalbari. Präriebranden var bara en tidsfråga. 1968 bildades en all-indisk koordinationskommitté.

1969 ombildades den till ett underjordiskt, icke-parlamentariskt parti, Communist Party of India (Marxist-Leninist), CPI-ML.²

Det är knappast att överdriva om man säger att de härskande klasserna blev hysteriska. Polis och militär fick fria händer att förgöra naxaliterna. En våldsam repression utlöstes. Polisen fick härja hur den ville, militären fick skjuta hur som helst, bara den sköt naxaliter.

Dessa rovlystna, halvt fascistiska organisationer tog tillfället i akt och plundrade och rövade i byar och slumkvarter. Hittade de inga naxaliter, så hittade de på dem. Detta ledde till att naxaliter rapporterades skjutna från alla delar av Indien. Men en rad rapporter är säkert

---

¹ De beskrivningar av Naxalbarirevolten som gjorts på svenska är delvis romantiserade och överdrivna, märkta av den första revolutionära yran.

² Denna skildring bygger på Communist Party of India (Marxist): *On Left Deviation. Resolution of the Central Committee*, Madurai August 18-27, 1967; Mohan Ram: *Indian Communism: Split Within a Split*. (Vikas Publications; New Delhi, 1969), s. 210-248; Philippe Gavi: *Le triangle indien: de Bandoeng au Bangla Desh*. (Editions du Seuil; Paris, 1972), s. 214-223 och s. 261-334.

förfalskade.³ Det är därför svårt att veta i hur hög grad som naxaliterna verkligen drev gerillakamp.

Den enda platsen utanför Bengalen med verkligt omfattande gerillakamp var Srikakulam i norra Andhra Pradesh. Det är ett bergsområde befolkat av ett stamfolk, Girijans. Situationen liknar den i Naxalbari, där det också finns en mycket förtryckt stambefolkning. I Srikakulam hade Girijans förlorat sin jord till utifrån kommande köpmän, som kommit över den genom ocker och andra sätt att utnyttja Girijans trängda ekonomiska läge. Lokala kommunistgrupper hade börjat agitera för att återta jorden redan 1959. När det kom till öppen revolt 1968 blev det allmän uppslutning. Från början hade de lokala grupperna initiativet, men så småningom övertog Charu Mazumdar's grupp ledningen och kampen utvecklades efter linjer uppdragna av de bengaliska revolutionärerna. Srikakulam-upproret krossades snabbt i början av 1969.⁴

Charu Mazumdar var CPI-ML:s förste partisekreterare och dess ideolog. Han var maoist och ville tillämpa folkkrigets strategi i Indien. I en artikel i partiorganet *Liberation* i december 1969 förklarade Mazumdar sin strategi ungefär så här: Varför för man gerillakriget? Det är inte sant att det endast kan föras i bergen och i djungeln. De indiska bönderna har visat att slätterna också utgör en utmärkt terräng för krigföring. Gerillakriget kan börja överallt där det finns bönder. Är det möjligt att genomföra gerillakrig utan en massrörelse och utan en massorganisation? Ja. Den öppna, 'legala' massrörelsen och massorganisationen är i nuvarande läge ett hinder för utvecklingen och utbredningen av gerillakampen, som måste utföra sitt arbete i hemlighet. På vem kan man räkna för gerillakampen. Huvudsakligen på fattigbönder och jordlösa. överallt där småborgerliga intellektuella försöker dirigera kampen kan gerillakriget inte utvecklas. Gerillakriget är inte bundet till klasskampen. Hur börjar man gerillakriget? Endast genom likvidering av de feodala klasserna på landsbygden, genom att i praktiken genomföra teorin om likvidering av klassfienden.⁵

Mazumdar's strategi bygger på en analys där huvudmotsättningen, liksom i det förrevolutionära Kina, går mellan feodalismen och bondemassorna. Dess huvudsakliga innehåll är därför agrart, avskaffandet av feodalismen på landsbygden. Feodalismen är allierad med kompradorkapitalismen och därmed med imperialismen. Indien är därför ett imperialistiskt dominerat, halvt kolonialt land, där de härskande klasserna, feodalherrarna och kompradorkapitalisterna förtrycker folkets massa genom sin statsmakt och genom polis och militär. När gerillan utmanar förtryckarna kommer folket att sluta upp på dess sida. Genom likvidering av feodalherrarna kan gerillan upprätta befriade områden, inringa städerna och få proletariatet att resa sig mot kompradorkapitalisterna.

Som framgår av denna redogörelse är Mazumdar's teori framförallt en upprepning av Mao Tse-tung's analys av motsättningarna i det för-revolutionära Kina. Mazumdar's eget bidrag ligger i 'teorin om likvidering av klassfienden'. Philippe Gavi beskriver denna med hjälp av insprängda Mazumdar-citat:

"Teorin är, enligt sin författare, "den högsta formen av klasskampen och utgångspunkten för gerillakriget". Om man inte levererar denna batalj och likviderar klassfienden, "så kan kämparnas politiska medvetande inte utvecklas, den nya människan inte utvecklas, folkarmén inte födas". Den nya människan är "den som trotsar döden utan att bekymra sig om sitt personliga intresse". För att trotsa döden, för att tillägna sig den nya andan, måste man gå emot fienden. "Ryck ifrån honom

³ 'Naxalites — Mystery of a Menace'. *Link*, July 26, 1970, s. 17-18.

⁴ Revolten i Srikakulam skildras av Mohan Ram; 'Five Years After Naxalbari'. *Economic and Political Weekly*, Special Number 1972, s. 14711476; och av Göran Frankel; 'De indiska bonderevolterna', *Kommentar*, nr. 6 1970.

⁵ Refererat i Gavi, a.a. s. 297 (vår översättning).

hans gevär med bara händerna". Det spelar ingen roll om man dör i detta företag: "martyrernas blod" fyller kämparna med klasshat och ger dem mod att besegra fienden.'⁶

Gavis egen kommentar är träffande: 'Man har intrycket av att läsa en Gandhi ställd på huvudet.'⁷

Maoistisk kritik av naxaliternas strategi

När CPI-ML bildades anslöt sig inte alla vänsterrevolutionära grupper. En av de viktigaste som stannade utanför var den s.k. Andhra-gruppen, 'the Communist Revolutionaries' som de ibland kallat sig. De anser inte att CPI-ML har ett revolutionärt program. CPI-ML i sin tur har häftigt kritiserat Andhra-gruppens program. Denna kritik har föranlett Nagi Reddy, ledare för Andhra-gruppen, att försvara sig.⁸ Reddy konstaterar att trots att CPI-ML säger sig följa en maoistisk linje, så avviker de ifrån den på flera och avgörande sätt. CPI-ML betonar ensidigt gerillakampen och likvideringen av klassfienden och förnekar betydelsen av massmobilisering med hjälp av ett revolutionärt jordbruksprogram. För CPI-ML är ett sådant program ren ekonomism, som inte kommer att leda någonstans. Försök till jordreformer kommer, enligt deras analys, endast att leda till motgångar som demoraliserar bondemassorna. Vidare, säger Reddy, så hävdar CPI-ML att:

'när man försöker genomföra jordreformerna, så kommer en grupp landhungriga bönder att ställas i konflikt med en annan, vilket bara leder till blodiga fraktionsstrider. Framförallt hävdar de den fullständigt absurda tesen att en omfördelning av jorden förändrar böndernas inställning, och därmed bryter de kämpande böndernas enhet.'⁹

Med andra ord, när bönderna tilldelas jord, får de intressen att försvara i den existerande ordningen. Och blir en konservativ i stället för en revolutionär grupp. Jordbruksrevolutionen ses visserligen som den omedelbara uppgiften, men, som det uttrycks i *Liberation*:

'jordbruksrevolutionen måste anstå till statsmakten är krossad. Att försöka genomföra jordbruksrevolutionen utan att först krossa statsmakten är ren och skär revisionism'¹⁰

Med detta resonemang har, enligt Reddy, CPI-ML berövat den revolutionära kampen dess huvudinnehåll:

'Men för 'the Communist Revolutionaries' så är jordbruksrevolutionen, dvs feodalismens avskaffande, utdelning av jorden till dess brukare och avskaffandet av alla slag av feodal exploatering, det omedelbara programmet för att organisera och leda massorna på landsbygden till kamp — en kamp som kommer att utveckla sig till en väpnad kamp. Det är viktigt att leda massorna genom denna kamp och på så sätt träna dem att motstå fiendens attacker, vilka oundvikligen kommer att följa på folkets krig.'¹¹

Och vidare:

'När man genomför ovannämnda program, så måste man samtidigt propagera för massorna att de kämpar för befrielse, att befrielsen bara kan uppnås genom väpnad kamp och att folket måste gripa makten med egna händer.'¹²

---

⁶ Ibid. s. 299 (vår översättning).

⁷ A.a.

⁸ Nagi Reddy, "Problem of People's War", *Mainstream*, May 2, 1970.

⁹ Ibid. s. 27

¹⁰ *Liberation*, November 1969, s. 80.

¹¹ Reddy, a.a.

¹² Immediate Programme, citerad i Reddy, a.a.

För Nagi Reddy är alltså naxaliterna under Charu Mazumdars ledning helt enkelt dåliga maoister. Mohan Ram, en av Reddys sympatisörer, och dessutom en av de främsta kännarna av indiska vänstern,¹³ har hittat ett Mao-citat som är kritiskt mot Mazumdars 'likviderings-teori':

'Efter det att folkdomstolarna ordentligt dömt den handfull ärkekriminella som verkligen är skyldiga till de mest fruktansvärda brott, efter att de fått sin dom, och efter att deras dorn godkänts av tillämpliga regeringsorganisationer, blir det nödvändigt att tillkännage deras avrättning. Det är en sida av frågan. A andra sidan måste vi insistera på det faktum att det är nödvändigt att döda så lite som möjligt och att strikt förbjuda urskilningslöst dödande. Att uppmana till mera dödande och urskilningslöst dödande är fullständigt felaktigt. Det leder bara till att vårt parti förlorar sympatisörer, att det fjärrar sig från massorna och isoleras ...'¹⁴

CPI-M:s kritik av naxaliternas strategi

Naxalbari innebar också, som ovan nämndes, en konfrontation mellan CPI-M:s centrala ledarskap och dess lokala kadrer. De flesta naxaliterna var f.d. medlemmar i CPI-M. Partiledningen var därför tvungen att gå till angrepp mot vänsteravvikelserna. I augusti 1967 antog dess centralkommitté en resolution betitlad 'Om vänsteravvikelse',¹⁵

CPI-ML:s uppfattning av staten som en neokolonialistisk agent, som upprätthåller en feodal struktur och förtrycker massorna, går emot CPI-M:s statsuppfattning som den formuleras redan 1964:

'Den nuvarande statsapparaten är ett organ för bourgeoisins och godsägarnas förtryck, som leds av stor-bourgeoisin vilken samarbetar alltmer med utländska finanskapital i försöken att leda in landet i en kapitalistisk utveckling. Denna klasskaraktär bestämmer i allt väsentligt statens funktion och roll i landets liv.'¹⁶

CPI-ML:s uppfattning innebär: 'att staten och regeringen redan är fullständigt isolerad, allmänt hatad och: man behöver bara uppmana till väpnad kamp för att den ska starta.'¹⁷

CPI-M:s uppfattning är snarare, att:

'jämfört med folkets nöd och storleken hos den ekonomiska krisen är folkets medvetande och organisationsgrad, styrkan hos klassorganisationerna och styrkan hos Partiet svagt utvecklade. Detta skapar faran för att en spontan allmän vrede, som dagligen kommer till uttryck i ett heroiskt motstånd kan misslyckas med att uppnå ett politiskt medvetande, kan misslyckas med att få ett revolutionärt uttryck — i kampen om statsmakten — och kan spåra ur eller upplösas efter en heroisk kamp. Med hänsyn till inflytandet hos den nationella stor-bourgeoisin, hos bourgeoisins partier och klassmedvetandets nuvarande nivå, utvecklar vårt parti en linje som gör det möjligt för det att närma sig massorna, och leda dem bort från det ideologiska inflytandet hos bourgeoisin och dess partier, och som gör det möjligt att skapa en stark grund för Partiet i vår egen klass, och bland de demokratiska massorna, så att partiet utvecklar den nödvändiga ledarförmågan och styrkan att leda rörelsen in i revolutionära banor.'¹⁸

Det är denna analys som ligger bakom CPI-M:s mobiliseringsstrategi. Den står i motsättning

---

¹³ Mohan Ram, a.a. är den bästa boken i sitt ämne. Han har nyligen publicerat Maoism in India, vilken vi tyvärr inte haft tillgång till.

¹⁴ Mao Tsetung *Oevres chosies*. Volym IV, Peking 1961, s. 186 (vår översättning), citerad i Ram, a.a. och i Gavi, a.a., s. 301.

¹⁵ *On Left Deviation*, s. 1.

¹⁶ CPI-M:s partiprogram citerad i *ibid.*, s. 4.

¹⁷ *Ibid.*, s. 5

¹⁸ *Ibid.*, s. 2

till naxaliternas strategi:

'Vänsteropportunisternas stora fel ligger i att de försummar den omedelbara uppgiften att mobilisera klassen och i stället förlitar sig på spontanitet, väntar på händelsernas utveckling, och förespråkar kampformer som för ögonblicket hindrar massrörelsens utveckling, och hindrar massans frigörelse från bourgeoisins inflytande. Den linjen spelar bara Partiets och arbetarklassens fiender i i händerna. Det är ingen tillfällighet att vänsteropportunisterna i Bengalen är överens med Kongresspartiet om att UF-regeringen och vårt parti är deras huvudfiende. Det är en linje som demobiliserar arbetarklassen till stor-bourgeoisins fromma. Händelserna i Naxalbari visar klart vart allt detta leder. Efter att skrytsamt ha förklarat att de hade startat böndernas väpnade kamp för jord, uppmuntrade de endast reaktionärerna att starta en offensiv mot bondeklassen. De försökte inte dra nytta av Partiets ingripande, då de fick två månader på sig att rätta till sina misstag. Faktum är att deras huvudmål var att sabotera partiets strävan att använda sin regeringsställning för att mobilisera folket. Trots sin vidlyftiga kritik av Kongressregimen riktade de sin attack mot UF-regeringen och Partiet.'¹⁹

Naxaliternas 'likvideringsteori' får därför ingen revolutionär effekt:

'Väpnad kamp ersätter klasskampen: klassen ersätts av ett fåtal partigrupper — och det finns ingen antydning om hur dessa grupper skall knyta an till klassen och utvecklas till dess avantgarde. Märk väl— massorna skall vinnas över genom revolutionär handling. Massorganisationerna har ingen funktion att fylla.'²⁰

Charu Mazumdars linje blir därför enligt CPI-M:

'en linje som ökar Partiets isolering och inte leder det framåt; en linje som låter massans medvetande förbli på sin nuvarande nivå, och som inte gör någon ansträngning att bekämpa folkets vanföreställningar om staten och dess organ.'²¹

Ännu mer intressant än denna teoretiska och ideologiska kritik, är den klassanalys av Naxalbariupproret som görs i en rapport från lojala CPI-M medlemmar i området: Jordbruksekonomin i Naxalbariområdet består dels av té-plantager, som sysselsätter 25 000 arbetare, och dels av vanligt jordbruk, som sysselsätter ungefär 100 000 bönder. Ungefär 50 % av den odlade arealen är utarrenderad. Nästan 40 % odlas av självägande bönder med hjälp av jordlösa lantarbetare. Det stora antalet arrendatorer befinner sig i en mycket osäker situation. De löper ständigt risken att bli vräkta från sina arrenden. Kampen mot sådana vräkningar har därför varit en huvudfråga för bonderörelsen i Naxalbari.

Den andra huvudfrågan har varit överskottsajorden. De stora jordägarna och téplantagerna har mer jord än de behöver, och låter den ofta ligga obrukad, trots den stora knappheten på jord. Godsägarnas makt har dessutom tillåtit dem att illegalt tillägna sig småböndernas jord. Bonderörelsen har därför kämpat mot sådan olaglig besittning av jord.

Kaststrukturen i Naxalbari har varit ett hinder för böndernas kamp. En stor majoritet av befolkningen av Naxalbari, och nästan hela bonde- och lantarbetarbefolkningen tillhör stamgrupper och låga eller oberörbara kaster. Den största gruppen är en lågtstående bondekast, Rajbanshis, som, kan man anta, huvudsakligen är arrendatorer och småbönder. Den näst största gruppen är Adivasis, dvs. stambefolkning. Det framgår inte av våra källor, men man kan anta att de utgör huvuddelen av téplantagearbetarna, lantarbetarna och av de små arrendatorerna. Kisan Sabhas inflytande, och därmed Naxalbarirevoltens bas, var begränsad till

---

¹⁹ Ibid., s. 14-15

²⁰ Ibid., s. 13

²¹ Ibid., s. 11

Adivasis. Vidare hade Kisan Sabha lokalavdelningar bara i 45 byar av totalt 281. Den organisatoriska basen för revolten var alltså både kast- och klassmässigt snäv, samt dessutom geografiskt begränsad. Däri, hävdar CPI-M, låg dess svaghet. Därför kan naxaliternas linje betecknas som äventyrspolitik, en brådmogen skärpning av klasskampen som endast kan bringa nederlag för de progressiva krafterna.

Vi tror att denna analys kan utvidgas till att gälla vänsterns situation i Indien i dess helhet. Vänsterns framgångar i att mobilisera arbetarklassen och bönderna är *begränsade* i tre avseenden:

(1) De är geografiskt begränsade, framförallt till delstaterna Bengalen och Kerala samt till mindre områden i andra stater, Andhra Pradesh, Bihar, Tamil Nadu, etc ...

(2) De är klassmässigt begränsade, då man inom bondeklassen framförallt lyckats mobilisera de jordlösa lantarbetarna i militanta fackföreningar, men lyckats mycket sämre med att mobilisera småbönderna och arrendatorerna i Kisan Sabhas. Orsakerna till dessa klassmässiga begränsningar är intressanta, men utrymmet tillåter oss inte att diskutera dem här.

(3) Vänsterns framgångar är i hög grad också kastmässigt begränsade. Framgångar hos en kast- eller folkgrupp, t.ex. hos oberörbara som i Tanjore District i Tamilaadu, eller hos Adivasis (d.v.s. stamfolk) som i Naxalbari eller Srikakulam, verkar som ett hinder för mobilisering av andra kast- och folkgrupper. Kast, ras och folkgrupp, liksom språk och religion verkar i Indien, liksom på andra håll,²² som hinder för en mobilisering längs klassgränser.

Hela naxalitrörelsen blev mycket präglad av de nämnda begränsningarna. Den lyckades göra en ny inbrytning bara i en klass, nämligen bland studenter och arbetslösa akademiker i Calcutta. Till största delen var dessa av småborgerligt ursprung. De kom att utgöra huvudgruppen i CPI-ML:s kadrer och likviderings-grupper. I praktiken kom många av naxaliternas aktioner att bestå av att studentgrupper från Calcutta reste ut till olika landsbygdsområden för att befria dem. Studenterna ville genomgå sitt revolutionära dop, följande Mazumdar's ord: 'Den som inte har doppat sina händer i klassfiendens blod, kan knappast kalla sig revolutionär.'²³ Ibland kunde de anknyta till lokala revolutionära grupper, t.ex. bland stamfolk eller bland jordlösa lantarbetare. Ofta genomfördes dock aktionerna helt utan samband med en sådan massrörelse. Knappast i något område verkar naxaliterna ha byggt på en enad bondeklass.

Naxalitgerillan kunde aldrig bli som fisken i vattnet. Därför blev repressionen inte bara grym och blodig, utan också oerhört effektiv. På sätt och vis kan man säga att naxalitrörelsen redan är historia. Men, måste man tillägga, den revolutionära rörelsen i Indien håller på att lära av sina erfarenheter. Det uppstod ganska snart motstånd inom CPI-ML mot Charu Mazumdar's linje. Enligt Mohan Ram,²⁴ kom konflikten inom partiet först till uttryck i Srikakulam. I november 1970 bröt revolutionärerna där med 'likvideringsteorin' — delvis säkert en lärdom av den effektiva repressionen under 1969 — och började i stället arbeta för att organisera bönderna efter klasslinjer. Kinas uttryckliga stöd till Mazumdar och till CPI-ML upphörde under 1970. I maj 1971 uppstod en ny tvist inom partiet som så småningom ledde till dess splittring i två fraktioner. Ledare för oppositionen mot Mazumdar var Ashim Chatterjee, 'Kaka' kallad. Kaka hade redan tidigt kritiserat Mazumdar's 'likvideringsteori', och i stället, i likhet med Nagi Reddy i Andhra Pradesh, betonat masskampen. Kaka arresterades i november

---

²² De härskande klassernas utnyttjande av etniska konflikter är ju ett välkänt fenomen också i Västerlandet.

²³ Charu Mazumdar, 'Some Words in Guerilla Action', *Liberation*, februari 1970, citerad i Gavi, a.a., s. 300

²⁴ Mohan Ram, a.a., s. 1475.

1971, strax innan det centralkommittémöte som CPI-ML höll på den 54:e årsdagen av oktoberrevolutionen. På detta möte uteslöts Charu Mazumdar, som till och med vägrat infinna sig, ur partiet. Till ny partisekreterare valdes Satya Marain Singh, representant för Kaka-fraktionen. Det är för tidigt att säga vad den självkritik som detta är ett uttryck för, kan komma att innebära för CPI-ML:s framtida revolutionära roll.

CPI-M — ett revisionistiskt och korrumberat parti?

Lasse och Lisa Berg har presenterat Communist Party of India (Marxist) på följande sätt:

'CPI-M kallas ofta för vänsterkommunisterna, ett namn som de knappast gör skäl för. De bröt sig ur det gamla kommunistpartiet efter Indien-Kina kriget. Motsättningarna mellan de båda kommunistpartierna ligger nu främst på det personliga planet, spännvidden inom partiet är större än mellan partierna.'²⁵

CPI-M avfärdas ofta som ett revisionistiskt och korrumberat parti. Frågan är om inte detta ibland sker lite för lättvindigt När CPI-M bildades 1964 så skedde det i direkt opposition mot CPI:s revisionistiska högerflygel, med dess Moskvainspirerade betoning av en parlamentarisk politik, vilken i realiteten kommit att bli ett stöd för Kongresspartiets utvecklingspolitik. ('Underutvecklingspolitik' vore ett mer talande uttryck). Splittringen var resultatet av en dispyt som pågått i stort sett sedan början av 50-talet. Den teoretiska huvudfrågan gällde huvudsättningen i det indiska samhället och vilken roll som Kongressregeringen spelade i klasskampen.

Högerflygeln såg Kongresspartiet som en företrädare för den progressiva delen av bourgeoisin, inbegripen i en kamp mot imperialismen och monopolkapitalet. Som en konsekvens av denna analys, borde arbetarna och bönderna och deras kommunistiska parti stödja Kongressregeringen.²⁶ Mot denna uppenbart verklighetsfrämmande analys,²⁷ ställde partiets vänsterflygel — det blivande CPI-M — en radikalt motsatt analys: De härskande klasserna i Indien är bourgeoisin och godsägarna under ledning av en monopolkapitalistisk grupp, i ett växande beroende av utländskt finanskapital. Statsmakten är ett instrument för klassförtryck. I sin första resolution säger därför CPI-M:

'I nära två årtionden har Kongresspartiet regerat och försökt bygga kapitalismen, men det har inte angripit det utländska kapitalets ställning och inte genomfört jordreformen i böndernas och lantarbetarnas intresse. Dess politik har lett landet in i en djup kris, som främst tar sig uttryck i försörjningskrisen och i de snabbt stigande priserna på alla dagligvaror.'²⁸

Krisen tar sig uttryck i ett ökande antal spontana protester och manifestationer. Men eftersom det saknas väl utvecklade massorganisationer blir huvuduppgiften att organisera och mobilisera proletariatet, bönderna och allierade klasser:

'Partikongressen uppmanar alla partiets enheter och medlemmar, som så tappert kämpat för att hålla marxism-leninismens banér högt och obefläckat, att helhjärtat hänge sig åt den brådskande uppgiften att ge organiserat ledarskap till den oorganiserade masskampen mot regeringens folkfientliga politik. Många frågor, såsom priser, skatter, dyrtidstillägg, bonus, utgiftsnedskärningar, arbetslöshet, vräkningar av arrendatorer, omfördelning av jord, drar fler och fler grupper in i kampen

---

²⁵ Lasse och Lisa Berg, 'Naxalbari: Indisk bonderevolt, *Kommentar*, nr. 2 1969. [Ingår i artikelsamlingen: [Bondeuppror och kommunistpartier i Indien](#)]

²⁶ Denna något förenklade historieskrivning bygger på Mohan Ram.

²⁷ Se t.ex. Charles Bettelheim's analys av dessa frågor i *India Independent*. (Monthly Review Press; New York, 1970).

²⁸ Resolution adopted at the seventh Congress, October 31 to November 7, 1964, Calcutta.

... Effektivt ledarskap kan inte förverkligas om man inte inser svagheterna i massorganisationerna, speciellt i fackföreningarna, kisan sabhas, och i lantarbetarföreningarna, och om inte dessa svagheter snabbt övervinnes.'²⁹

Man behandlar också hur mobiliseringen skall ske:

'Det är av yttersta vikt att lantarbetarna snabbt organiseras, och att deras omedelbara krav på anställningstillfällen, löner, tomter, fördelning av obrukad jord och överskottsjord etc. tas upp till lösning.' 'Kisan Sabhas måste omedelbart aktiveras, stärkas och organiseras på en bred bas. Böndernas omedelbara krav på stopp för vräkningar, sänkta arrendeavgifter, sänkta låneräntor, mot skattebördorna, för skäligen priser på sina produkter och för säkrad tillgång på kredit, gödning, och verktyg, samt på omfördelning av obrukad jord och överskottsjord — måste tas upp.'³⁰

Men stärkandet av massorganisationerna är bara ett medel av flera:

'Med hänsyn till klassmedvetandets ojämna utveckling har Partiet beslutat använda sig av varje kampform som kan föra massorna framåt. Demonstrationer, strejker, jordockupationer, tillsammans med vårt arbete i delstats- och unionsparlamentet och bildandet av UF-regeringar — ja, alla våra aktiviteter är ägnade åt att öka takten i massornas medvetandegörande och organisation.'³¹

Arbetet i parlamentet är en nödvändig del av partiarbetet. I sitt försvar mot naxaliternas kritik av detta åberopar CPI-M, Lenin till stöd för sin linje:

'Hur skall man avslöja parlamentets rätta karaktär för de verkligt omedvetna massorna, som förleds av borgerskapet? Hur ska man kunna avslöja de parlamentariska ränkerna och de olika partiernas ställning om man står utanför parlamentet?'³²

Man frågar sig naturligtvis om Lenin också skulle rekommenderat ett kommunistiskt parti att bilda regering inom ramen för en borgerlig demokrati och i koalition med en rad andra partier, också borgerliga.

Men regeringsinnehavet sågs också som ett sätt att häva de värsta utslagen av den nöd som Kongressregeringens politik skapat: 'Partiet skall utnyttja alla möjligheter som ges att skapa regeringar som förbinder sig att genomföra blygsamma program för att minska folkets omedelbara misär.'³³

De första UF-regeringarna bildades 1967 och störtades 1968. Nyval utlystes i Kerala och Bengalen 1969. CPI-M fick då ännu fler röster än 1967. Återigen bildades UF-regeringar. De försökte nu genomföra ett radikalt reformprogram med jordreformer, nya skattelagar, fasta priser, minimilöner, osv. Man var helt klar över att det inte gick att göra så mycket så länge Kongressen behärskade centralregeringen, men man fortsatte att spela det parlamentariska spelet, för att därmed avslöja bourgeoisins institutioner och partier. Man försökte också utnyttja statsmakten för att direkt stärka den revolutionära rörelsen: Polisen 'immobiliserades' i förhållande till strejker och jordockupationer. Pengar från statskassan gick på krokiga vägar in i partiapparaten. Partiets politik var en utmaning mot borgerligheten. Dess opposition växte. Fronten bröt samman i slutet av 1969. Högerkommunisterna i CPI gick samman med Kongresspartiet för att stoppa det revolutionära CPI-M.

Kritiken mot CPI-M har oftast inriktats på partiets arbete i parlament och regering. Så här skrev Meghnad Desai i *New Left Review*:

---

²⁹ Ibid., s. 11.

³⁰ Ibid., s. 13.

³¹ *On Left Deviation*, s. 3.

³² Lenin, V. I.: *Collected Works*. Vol. 31, s. 255 -256, citerad i a.a. s. 5.

³³ Resolution ..., s. 8.

'CPI-M säger sig vara ett revolutionärt parti. Det är emot en omedelbar väpnad kamp, vilken dess fördömande av naxalitrevolten klart visar. A andra sidan påstår CPI-M att UF-regeringarna använts av de förtryckta klasserna i deras kamp för elementära krav. Det ligger en viss sanning i detta, men genom sin vägran att genomföra ekonomiska reformer eller nödgärder och genom att vägra en konfrontation (i väpnad kamp eller på annat sätt) med Centralregeringen, har CPI-M valt att *inte ta initiativet* till några radikala — och ännu mindre till några revolutionära — förändringar genom att utnyttja sin position inom UF-regeringarna.'³⁴

Den här kritiserade inaktiviteten beror inte — det är viktigt att inse det — på i första hand bristande vilja, utan på bristande förmåga. I koalition med en rad andra partier i en delstatsregering med begränsad makt, finns det lite utrymme för radikala grepp. CPI-M:s avsikt har varit, dels att bevisa denna parlamentarismens impotens, dels att ge ekonomiskt stöd åt förtryckta grupper. Ska man kritisera partiet, bör det alltså inte vara för bristande förmåga att uträtta storverk i regeringsställning — den oförmågan är betingad av statsapparatusens struktur — utan kritiken bör riktas mot partiets inträde i UF-regeringarna över huvud taget.

CPI-M saknar inte insikt i statens funktion: 'Regeringsmakten i delstaterna måste framförallt förstås i ett klart klassperspektiv och i alla sina begränsningar. Vi vet att statsmaktens väsen är dess armé, polis, byråkrati, domstolsväsen och fängelser, och att detta maskineri tillhör borgarnas och godsägarnas stat.'³⁵ Partiet har velat avslöja denna statens karaktär. Men har det inte blivit fångat i dess motsättningar? Erfarenheterna av UF-regeringarna pekar på omöjligheten i CPI-M:s linje, att *samtidigt agitera och administrera*. Den administrerande delen av partiet kommer — liksom i Naxalbari — med nödvändighet i konflikt med den agiterande delen. Vilken linje väger tyngst i den konfrontationen? Agitationen eller administrationen? Regeringsställningen inbjuder till kompromisser, med koalitionsparterna, med centralregeringen, med byråkratin, med polisen, etc. Är det möjligt att förbli revolutionär i regeringsställning? Det är hur som helst inte möjligt för en revolutionär att förbli i regeringsställning inom ramen för en borgerlig demokrati. CPI-M har försökt denna omöjliga balansgång. Det har inte gått. UF-regeringarna har fallit, utan att man uppnått särskilt mycket. Men kompromisserna och moderationen, som partiet ålagt sig, har varit den främsta orsaken till vänsteravvikelsen.

Sammanfattningsvis kan man säga om CPI-M, att det är det kommunistparti som har den högst utvecklade och den empiriskt enda tillfredsställande analysen av den ekonomiska och politiska situationen i Indien och av den progressiva rörelsens läge. Den analys som presenterats av CPI och CPI-ML är mer mindre verklighetsfrämmande. Den stora frågan är dock om CPI-M lyckats formulera en riktig revolutionär strategi på basis av sin eleganta analys. Den frågan kan såvitt vi förstår, endast besvaras av den revolutionära rörelsens fortsatta utveckling i Indien.

---

³⁴ Meghnad Desai, 'Vortex in India', *New Left Review*, no. 61, May-June 1970, s. 43-60, s. 59.

³⁵ *On Left Deviation*, a.a., s. 8.